

A megtestesülés ünnepkörének főünnepei.

KARÁCSONY ÜNNEPE.

Talán minden ember legkedvesebb ünnepe a Karácsony, még pedig azért, mert Karácsony a gyermek és család ünnepe. Ma talán az egyetlen ünnep, mely mutatja, hogy mit tud adni a liturgikus év a polgári évnek, ha a liturgia szelleme átjárja. Nem is lehet igazán katolikus ember, aki ma ne örülne az Egyházzal együtt. «Krisztus Jézus született, örvendezzünk.» — Liturgikus szempontból az Ige megtestesülésének ünnepe két nagy ünnepet foglal magában: Karácsonyt és Vízkeresztet. Ez a liturgikus idő a következő érzelmeket akarja felkelteni bennünk: 1. az emberiség határtalan örömet megváltásának hajnalán; 2. mély-séges imádást, mert a betlehemi gyermek Isten; 3. és a gyermek Jézus anyja iránt tisztelő csodálatot.

Az egész liturgián az ünnepen érzett öröm hangulata vonul végig. Meglátszik már az a külsőben is. 1. Az egyházi szín az ünnepek alatt a fehér. 2. A templomban újra szól az orgona. 3. A szerpapok és alszerpapok ismét az öröm ruhájában, a dalmaticában és a tunicellában jelennek meg az oltárnál. 4. A szent-misében újra felhangzik a Glória, a legmegfelelőbb imádság karácsonyra.

A karácsonyi liturgiának sajátossága a *három mise*. Ennek keletkezését Jeruzsálemre lehet visszavezetni. Az ottani őskeresztény hitközség éjjel is tartott egy istentiszteletet a betlehemi barlangban, ahol az Ige testté lett. Hazafelé menet hajnalban is egyet a város szélén levő feltámadás templomában. Végül magán e napon a jeruzsálemi főtemplomban is volt ünnepélyes istentisztelet. Ezt vették példaképpül Rómában is a Karácsony meg-

ünneplésére. Éjjelkor a nagyobb Mária-templomban gyűltek össze, mert itt őrzik ma is a jászol néhány darabkáját és így ez volt a betlehemi barlang a rómaiak számára. A második mise hajnalban a görög udvari templomban, Szent Anasztázia templomában volt, mert anastasis: feltámadás. Végül a harmadik misét egykor a főtemplomban, a Szent Péter templomában mondták, ma ismét a Mária-templom a stációs-templom.

A karácsony három misés ünnepét az első három század nem ismerte. Rómában a IV. század derekán vezették be az Úr születésnapjának megünneplését. Keleten január 6-ika volt ennek az ünnepe. Egyes helyeken ismét más napon tartották, mert a leggondosabb kutatás ellenére sem lehet megállapítani, hogy pontosan mely napon született az Ödvöztető.

Hogy miért éppen december 25-ét fogadta el az Egyház, ennek külső oka van. A pogány rómalak között nagyon elterjedt a IV. században általános volt a nap kultusza. Minthogy a tél napforduló alkalmával, mely az antik számítás szerint dec. 25-én volt, a legrövidebb a nap, látszat szerint a napot legyőzte a sötétség. De csakhamar hosszabbodni kezd a nap; ezért megünnepezték a «sol invictus», a legyőzhetetlen nap születését. Az Egyház, hogy a pogány szokást ellensúlyozza, erre az alkalomra tette a világ világosságának az igazság Napjának, az Úr Jézus Krisztus születésének megünneplését.

(Mikor ezt a történelmi fejlődést elfelejtették, akkor jelképesen kezdték magyarázni ezt a három misét, hogy ez jelentené Krisztus Urunk hármasság születését. Az éjjeli mise jelképezné Krisztus test szerinti való születését, Betlehemben szegénységben és gyöngeségben. A hajnali jelentené a lelki születését az emberi lélekben, a kegyelem megvilágosítása által. Végül az ünnepi mise Krisztus örök születését ünnepezné az Atyától, hatalomban és ragyogásban. — Maguk a liturgikus szövegek nem tudnak erről a jelképes magyarázatról. A három misét ezzel szemben teljesen átszövi a fény, a világosság szimbolizmusa, mert az «igazi nap», az Úr Jézus születésnapját ünnepli.)

Karácsony a gyermekek és a családi otthonok igazi ünnepe. Ezért a legkedvesebb minden ember előtt. És ezért vették körül sok szép szokással. Kettőre kell azonban vigyáznunk: először, hogy ami igazán szép és helyes szokás volt, azt ne engedjük elpusztulni; másodsor, hogy a megmaradt szokásokat ne engedjük elpogányosodni, katolikus tartalmától elszakadni. Ilyen szokások: a) *A betlehemi jászol felállítás.* A hívő lélek testi szemével is látni szeretne volna a szent éjtszaka eseményeit. Az első betlehemi jászolt Asszisi Szent Ferenc állította fel 1223-ban és ez a szokás csakhamar elterjedt. Mily szép lenne, ha ma is minden családban lenne ilyen kis Betlehem és mindenki minden reggel vinne valami kis ajándékot a kis Jézuskának. b) *A karácsonyfa* egészen újabbkori szokás. A múlt században Észak-Németországból terjedt el. De nagyon kedves és a karácsony hangulatába illő szokás. A gyertyáktól ragyogó, édességekkel megrakott örökzöld fenyő szép jelképe Krisztusnak, aki a világosságunk lett és

gyógóvá titted, add meg, kérünk, hogy amint a vilá-gosság misztériumát szem-léljük mostan — a földön, úgy — annak örömeit is megízlelhessük a mennyben: Ki veled.

Szentlecke Szent Pál apos-tolnak Tituszhoz írt levelé-ből. (2, 11-15.)

Kedvesem: Megjelent Üd-vözítő Istenünk ke-gyelme minden embernek s arra oktat minket, hogy tagadjuk meg az istentelen-séget s a világi vágyakat, s éljünk józanul, igazán és jámborul e világon, várva a boldog reménységet, s a nagy Isten és Üdvözítőnk, Jézus Krisztus dicsőségének eljövételét, ki önmagát adta értünk, hogy megváltson minket minden gonoszság-tól, s jócselekedetekre igyek-vő, tulajdon népévé tisztít-son. Ezt beszéld, erre buz-díts Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.

Átvonulásra. (Zs. 109, 3, 1.) Tied lesz az uralom hatalmadnak napján a szent-tek fényességében; a méh-ből a hajnalcsillag előtt nem-zettelek én téged. *℣.* Szólt az Úr az én Uramnak: ülj le jobbam felől: míg én ellenségeidet lábad zsámo-lyává teszem.

Alleluja, alleluja! *℣.* (Zs. 2, 7.) Szólt hozzám az Úr: Fiam vagy te, a mai napon nem-zettelek én téged. Alleluja!

tióne claréscere: da, quae-sumus; ut, cujus lucis my-stéria in terra cognóvimus, ejus quoque gáudiis in caelo perfruámur: Qui tecum vivit et regnat in unitate Spíritus.

Léctio Epístolae beáti Pauli Apóstoli ad Titum. (2, 11-15.)

Caríssime: Appáruit grá-tia Dei Salvatóris no-stri ómnibus hominibus, erú-diens nos, ut abnegátes imp-ietátem, et saeculária de-sidéria, sóbrie, et juste, et pie vivámus in hoc saeculo, exspectántes beátam spem, et advéntum glóriae magni Dei et Salvatóris nostri Jesu Christi: qui dedit semetíp-sum pro nobis: ut nos redí-meret ab omni iniquitáte, et mundáret sibi pópulum ac-ceptábilem, sectatórem bo-nórum óperum. Haec ló-quare, et exhortáre: in Christo Jesu Dómino no-stro.

Graduale. (Ps. 109, 3 et 1). Tecum principium in die virtútis tuae: in splendóri-bus sanctórum, ex útero ante lucíferum génui te. *℣.* Dixit Dóminus Dómino meo: Sede a dextris meis: donec ponam inimicos tuos, scabéllum pedum tuórum.

Allelúja, allelúja. *℣.* (Ps. 2, 7.) Dóminus dixit ad me: Filius meus es tu, ego hódie génui te. Allelúja.

✠ A szent evangélium szakasza Szent Lukács szerint.
(2, 1-14.)

Az időben: Rendelet méne aki Augusztus császártól, hogy irassék össze az egész földkerekség. Ez az első összeírás történt, mikor Szíriát Cirinusz kormányozta. És mennek vala mindennek, hogy összeírassanak, kiki a maga városába. Fölméne tehát József is Galileából, Názáret városából Judeába, Dávid városába, mely Betlehemnek hivatik, mivelhogy Dávid házából és nemzetségéből való volt, hogy összeírassék Máriával, az ő eljegyzett feleségével, ki áldott állapotban vala. Lőn pedig, mikor ott valának, eljött az ideje, hogy szüljön. És szülé az ő elsőszülött fiát, és bepólyáza őt és jászolba fekteté, mert nem kaptak helyet a szálláson. És pásztorok valának ama vidéken, szabad ég alatt tanyáztván és őrt állván az éjtszakában nyájuk felett. Egyszer csak ott termett az Úr angyala mellettük, és az Isten fényessége körülragyogá őket, és megfélemlének nagy félelemmel. És mondá nekik az angyal: Ne féljetek, mert ime nagy örömet hirdetek nektek, mely léssen az egész népnek, minthogy ma született nektek az Údvözlő, ki az Úr Krisztus Dávid városában. És ez nektek a jel:

✠ Sequentia sancti Evangelii secundum Lucam. (2, 1-14.)

In illo tempore: Exiit editum a Caesaro Augusto, ut describeretur universus orbis. Haec descriptio prima facta est a praeside Syriae Cyrino: et ibant omnes ut profiterentur singuli in suam civitatem. Ascendit autem et Joseph a Galilaea de civitate Nazareth, in Judaeam in civitatem David, quae vocatur Bethlehem: eo quod esset de domo et familia David, ut profiteretur cum Maria desponsata sibi uxore praegnante. Factum est autem, cum essent ibi, implenti sunt dies ut pareret. Et peperit filium suum primogenitum, et pannis eum involvit, et reclinavit eum in praesepio: quia non erat eis locus in diversorio. Et pastores erant in regione eadem vigilantes, et custodientes vigiliis noctis super gregem suum. Et ecce Angelus Domini stetit juxta illos, et claritas Dei circumfulsit illos, et timuerunt timore magno. Et dixit illis Angelus: Nolite timere: ecce enim evangelizo vobis gaudium magnum, quod erit omni populo: quia natus est vobis hodie Salvator, qui est Christus Dominus, in civitate David. Et hoc vobis signum: Inveniētis infantem pannis involutum, et positum in praesepio. Et

találni fogtok egy kisedet, pólyákba takarva és jászolba fektetve. És azonnal mennyei sereg sokasága vette körül az angyalt, mely dicséré az Istent, mondván: Dicsőség a magasságban Istennek, és béke a földön a

Felajánlásra. (Zs. 95, 11 és 13.) Örvendjenek az egek, ujjongjon a föld az Úr előtt, hogy eljő.

Csendes imádság. Fogadd el, Urunk, kérünk, a mai ünnepen felajánlott áldozati ajándékot, hogy bőséges kegyelmeddel e szent-séges csere által hasonlóká lehessünk ahhoz, akiben a lényünk veled egyesült: Ki veled.

Prefáció a karácsonyi, 561. l.

Áldozásra. (Zs. 109, 3.) A szentek fényességében, a méhből a hajnalcsillag előtt nemzettelek én téged.

Áldozás utáni imádság. Add meg nekünk, kérünk, Urunk Istenünk, hogy mi, akik a mi Urunk Jézus Krisztus születését e misztériumban örvendezve megünnepeljük, méltó életünk által a vele való együttlélet kiérdemelhesük: Ki veled.

súbító facta est cum Angelo multitúdo milítiae caeléstis, laudantium Deum, et dicentium: Glória in altíssimis Deo, et in terra pax hominibus bonae voluntátis.

jóakarató embernek.

Offertorium. (Ps. 95, 11 et 13.) Laetentur caeli, et exsultet terra ante faciém Dómini: quóniam venit.

Secreta. Accépta tibi sit, Dómine, quaesumus, hodiérnae festivitátis oblátio: ut, tua grátia largiénte, per haec sacrosáncta commercia, in illius inveniámur forma, in quo tecum est nostra substántia: Qui tecum vivit et regnat.

Communio. (Ps. 109, 3.) In splendoribus sanctorum, ex útero ante luciferum genui te.

Postcommunio. Da nobis, quaesumus, Dómine Deus noster: ut, qui Nativitátem Dómini nostri Jesu Christi mystériis nos frequentáre gaudémus; dignis conversatió nibus ad ejus mereámur pervenire consórtium: Qui tecum vivit et regnat.

Hajnali mise.

(Stációs-templom: Szent Anasztázia bazillikája.)

A hajnali misét a pásztorok miséjének is nevezik, mert az evangélium elmondja, hogy az angyal szavára mint feleltek tettel a pásztorok, mint siettek azonnal a kis Jézus imáadására. Van-e

bennünk hasonló készség? — A szentmise szövege Jézusnak mind a három születésére figyelmeztet: az énekek az örök születésre, az evangélium az időben való születésre, az imádság és a szentlecka a lelkünkben való kegyelmi születésre. Megemlékezünk még a szentmisében Anasztázia vértanuról, akinek temploma Rómában a mai stáclós-templom, mert ezen a napon szenvedett vértanuhalált. — A második mise a feltámadás órájában hajnalban van. A nap felkelőben, hogy ragyogó fényével mindent elárasszon. A fölséges felkelő nap Krisztusnak új, ragyogó jelképe. Az ő felkeltével új korszak, természetfölötti korszak kezdődik az emberiség történelmében. Ennek fényét magasztalják az Egyház énekei a szentmisében és az imádság azt kéri, hogy Krisztus legyen a mi földi életünk fénye.

Bevonulásra. (Iz. 9, 2 és 6.)

Milágosság ragyog ma felettünk, mert Urunk megszületett: és az ő neve lesz: Csodálatos, Isten, a béke Királya, az örökkévalóság Atyja: és országának vége nem lesz. (Zs. 92, 1.) Királyné lett az Úr, fölségbe öltözött: erőbe öltözött az Úr és felövezte magát. *Ű.* Dicsőség az Atyának.

Könyörgés. Add meg, kérünk, mindenható Isten, nekünk, akik a te Igéd megtestesülésének új fényében élünk, hogy tettünkben az sugározzék vissza, ami a hit által lelkünkben tündökölt. Ugyanazon a mi Urunk.

Introitus. (Isai. 9, 2 et 6.)

Lux fulgēbit hodie super nos: quia natus est nobis Dōminus: et vocābitur Admirābilis, Deus, Princeps pacis, Pater futūri saeculi: cuius regni non erit finis. (Ps. 92, 1.) Dōminus regnāvit, decōrem indūtus est: indūtus est Dōminus fortitudinem, et praecinxit se. *Ű.* Glória Patri.

Oratio. Da nobis, quaesumus, omnipotens Deus: ut, qui nova incarnati Verbi tui luce perfundimur; hoc in nostro resplēdeat opere, quod per fidem fulget in mente. Per eūdem Dōminum nostrum.

2. könyörgés: megemlékezés Szt. Anasztázláról:

Add meg, kérünk, mindenható Isten, hogy vértanudnak, Szent Anasztáziának ünnepét ülve, közbenjárásának hatását is érezhessük. A mi Urunk Jézus Krisztus.

Da, quaesumus, omnipotens Deus: ut, qui beatae Anastasiae Martyris tuae solēnnia cōlimus; ejus apud te patrocīnia sentiāmus. Per Dōminum nostrum Jesum.

Szentlecke Szent Pál apostolnak Tituszhoz írt leveléből. (3, 4-7.)

Kedvesem: Mikor Üdvözítő Istenünk jósága s emberszeretete megjelent, megmentett minket, nem az igazságnak azon cselekedeteiért, melyeket véghezvitünk, hanem az ő irgalmasága folytán, és pedig a Szentlélek eszközölte újjászületés és megújítás fürdője által, kit bőségesen kiárasztott reánk Jézus Krisztus, a mi Üdvözítőnk által, hogy kegyelme révén megigazulva, reménybeli örökösivé legyünk az örök életnek: Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.

Atvonulásra. (Zs. 117, 26, 27, 23.) Áldott, ki az Úr nevében jön: Isten az Úr, derítsen fel minket. *Ÿ*. Az Úrnak műve ez és csodálatos a mi szemünkben.

Alleluja, alleluja! *Ÿ*. (Zs. 92, 1.) Királlyá lett az Úr, fölségbe öltözött: erőbe öltözött az Úr és felövezte magát. Alleluja!

✠ A szent evangélium szakasza. Szent Lukács szerint. (2, 15-20.)

Az időben: Így szólának egymáshoz a pásztorok: Menjünk át Betlehembe, és lássuk ezt a dolgot, ami történt, melyet az Úr hírül adott nekünk. És elmenének sietve és megtalálák Máriát és Józsefet és a jászolban fekvő kisdedet. Lát-

Lectio Epistolae beati Pauli Apostoli ad Titum. (3, 4-7).

Carissime: Apparuit benignitas et humanitas Salvatoris nostri Dei: non ex operibus justitiae, quae fecimus nos, sed secundum suam misericordiam salvos nos fecit per lavacrum regenerationis et renovationis Spiritus Sancti, quem effudit in nos abunde per Jesum Christum Salvatorem nostrum: ut justificati gratia ipsius, heredes simus secundum spem vitae aeternae: in Christo Jesu Domino nostro.

Graduale. (Ps. 117, 26, 27 et 23.) Benedictus qui venit in nomine Domini: Deus Dominus; et illuxit nobis. *Ÿ*. A Domino factum est istud: et est mirabile in oculis nostris.

Alleluja, alleluja. *Ÿ*. (Ps. 92, 1.) Dominus regnavit, decorem induit: induit Dominus fortitudinem, et praecinxit se virtute. Alleluja.

✠ Sequentia sancti Evangelii secundum Lucam. (2, 15-20.)

In illo tempore: Pastores loquebantur ad invicem: Transeamus usque Bethlehem, et videamus hoc verbum, quod factum est, quod Dominus ostendit nobis. Et venerunt festinantes: et invenerunt Mariam, et Joseph, et infantem positum in prae-

ván pedig ezeket, elhíresztelék a beszédet, melyet nekik e gyermek felől mondotak vala. És mind, akik hallották, csodálkoznak azokon, miket a pásztorok beszéltek nekik. Mária pedig megjegyzé vala mindeme dolgokat, szívében forgatván. És visszatérének a pásztorok, magasztalván és dicsérvén az Istent mindazokért, amiket hallottak és láttak, úgy ahogy megmondott vala nekik.

Felajánlásra. (Zs. 92, 1-2.) Megerősítette Isten a föld kerekességét, hogy ne ingadozzék: trónod kezdet óta szilárd, öröktől fogva vagyte.

Csendes imádság. Áldozati ajándékaink, kérünk, Urunk, legyenek méltók mai születésed misztériumaihoz és áraszsanak ránk állandóan békét, hogy valamint az, aki embernek születve Istenként is ragyog, úgy ezek a földi adományok isteni viszontadományokat eszközöljenek ki nekünk. Ugyanazon a mi Urunk.

2. csendes imádság: Szent Anasztáziáról:

Fogadd, kérünk Urunk, e méltó módon felajánlott áldozati ajándékokat és engedd, hogy Szent Anasztázia vértanud közbenjárása által üdvünk segítő eszközeivé váljanak. A mi Urunk.

sépio. Videntes autem cognoverunt de verbo, quod dictum erat illis de púero hoc. Et omnes, qui audierunt, miráti sunt : et de his, quae dicta erant a pastóribus ad ipsos. María autem conservabat ómnia verba haec, cónferens in corde suo. Et reversi sunt pastóres glorificántes, et laudántes Deum in ómnibus, quae audierant, et viderant, sicut dictum est ad illos.

Offertorium. (Ps. 92, 1-2.) Deus firmávit orbem terrae, qui non commovébitur : páráta sedes tua, Deus, ex tunc, a saeculo tu es.

Secreta. Múnera nostra, quaesumus, Dómine, Nativitátis hodiérnae mystériis apta provéniant, et pacem nobis semper infúndant : ut, sicut homo génius idem refúlsit et Deus, sic nobis haec terréna substántia cónferat, quod divinum est. Per eúndem Dóminum Jesum Christum, Fílium tuum.

Accipe, quaesumus, Dómine, múnera dignánter obláta : et beátae Anasztásiae Mártýris tuae suffragántibus méritis, ad nostrae salutis auxílium proveníre concéde. Per Dóminum Jesum Christum.

Áldozásra. (Zak. 9, 9.)
Felette örvendezzél Sion leánya, ujjongj Jeruzsálem leánya: Ime bevonul királyod, igaz ő és megszabadítja a világot.

Áldozás utáni imádság. E szentségben való újra megszületése által újítson meg minket, Urunk, az, akinek egyszer történt születése az emberiség régi állapotát megszüntette. Ugyanazon a mi Urunk.

2. áldozás utáni imádság: Szent Anasztáziáról:

Betöltötted, Urunk, családodat szent ajándékkal: erősíts is meg, kérünk, minket annak közbenjárására mindenkor, kinek ünnepeét üljük. A mi Urunk.

Communio. (Zach. 9, 9.)
Exsulta filia Sion, lauda filia Jerúsalem: ecce rex tuus venit sanctus, et salvator mundi.

Postcommunio. Huius nos Dómine, sacraménti semper nóvitas natális instáuret: cujus Nativitas singuláris humánam réppulit vetustátem. Per eúndem Dóminum nostrum Jesum Christum.

Satiásti, Dómine, familiam tuam munéribus sacris: ejus quaesumus, semper interventióne nos réfove, cujus solémnia celebrámus. Per Dóminum.

Ünnepi mise.

(Stációs-templom: a Sancta Maria Major bazilika.)

Teljes fényben ragyog Karácsony napja, azért az Egyház is teljes fényben állítja elénk a ma született gyermeket, akiről fennen hirdeti az egész mise, hogy Isten egyszülött Fia, az örök Ige, aki előtt hódol az egész világ, még a messze idegen és pogány bölcsek is. Az Introitusban ujjongó örömet fejezi ki az Egyház, hogy eljött Isten nagy végzésének hirdetője, ki megvalósítja majd a Szentháromság fontos tervét. A szentlecke arra int, hogy ne felejtjük el, hogy aki a jászolban fekszik, az igaz Isten. Erre figyelmeztet az Egyház Szent Pál szavaival, aki egyúttal megmondja a Fiúisten megtestesülésének a célját is, hogy visszavezesse a világot alkotó Urához. Az evangéliumkor a mindennapos szentmise utolsó evangéliumára olvasott részletet ma itt alkalmazza az Egyház, mert ez ünnepélyesen összefoglalja Krisztus hármas születését. Szól először az öröktől való születéséről: Kezdetben vala az Ige. Azután megemlékezik az időben való születéséről: És az Ige testté lón. Végül int arra, hogy kegyelem által lelkünkben is megszületik az Úr és mi is: Isten fia lehetünk.

A harmadik mise valamikor a világegyházat, hatalmat jelképező Szent Péter templomban volt, mert a liturgia elsősorban nem a betlehemi kisdedet ünnepli, aki tehetetlenül gúgyög bölcslében, hanem a kisdedben a világ Urát köszönti, kinek vállán

a hatalom, Isten egyszülött Fiát, ki előtt az egész világ hódolni tartozik és akiben való hit Isten gyermekeivé tesz minket.

Bevonulásra. (Iz. 9, 6.)

Gyermekek születik nekünk, és Fiú adatik nekünk, a fejedelemség az ő vállára kerül, és leszen az ő neve: a nagy határozat angyala. (Zs. 97, 1.) Énekeljete az Úrnak új éneket, mert csodás dolgokat cselekedett. *V. Dicsőség.*

Könyörgés. Engedd, kérünk, mindenható Isten, hogy Egyszülöttednek a testben való új születése szabadítson fel minket, kik a bűn igája alatt régi rabszolgaságban élünk. Ugyanazon a mi Urunk.

Szentlecke Szent Pál apostolnak a zsidókhoz írt leveléből. (1, 1-12.)

Sok rendben és sokféle módon szólván hajdan Isten az atyákhoz a próféták által, legutóbb ezekben a napokban Fia által szólott hozzánk, kit mindenek örökösévé rendelt, ki által a világokat is teremtette, ki mivel az ő dicsőségének fénye és lényegének képmása, és mindent fenntart hatalmának igéjével, miután a bűnöktől megtisztulást szerzett, a Fölség jobbán ül a magasságban annyival kiválóbb lévén az angyaloknál, amennyivel különb nevet örökölt azoknál. Mert melyik angyalnak mondotta valaha: Fiam vagy te, én ma nemzetelek

Introitus. (Isaí. 9, 6.)

Puer natus est nobis, et filius datus est nobis: cujus imperium super humerum ejus: et vocabitur nomen ejus, magni consilii Angelus. (Ps. 97, 1.) Cantáte Dómino canticum novum, quia mirabilia fecit. *V. Glória Patri.*

Orátio. Concéde, quae sumus, omnipotens Deus: ut nos Unigéniti tui nova per carnem Nativitas liberet; quos sub peccati jugo vetusta sérvitus tenet. Per eúndem Dóminum nostrum.

Lectio Epistolae beati Pauli Apóstoli ad Hebraeos. (1, 1-12).

Multifariam, multisque modis olim Deus loquens patribus in prophetis: novissime diebus istis locutus est nobis in Filio, quem constituit heredem universorum, per quem fecit et saecula: qui cum sit splendor glóriae, et figura substántiae ejus, portansque ómnia verbo virtutis suae, purgationem peccatorum faciens, sedet ad dexteram majestátis in excelsis: tanto melior Angelis effectus, quanto differentius prae illis nomen hereditavit. Cui enim dixit aliquando Angelorum: Filius meus es tu, ego hódie genui te? Et rursum: Ego ero illi in patrem,

téged? És ismét : Én Atyja leszek neki, és ő nekem fiam leszen? És midőn ismét bevezeti elsőszülöttét a föld kerekiségére, így szól : És imádják őt Istennek összes angyalai. És az angyalokat illetőleg ugyanígy szól : Aki angyalait szelekké teszi, és szolgáit tűzlánggá. Fiához pedig : A te trónod, ó, Isten, örökön örökké való; igazság jogara a te országod jogara. Szeretted az igazságosságot és gyűlölted a gonosztságot; azért kent föl téged az Isten, a te Istened a vidámság olajával társaid fölött. És : Kezdetben te, Uram, megalapítottad a földet, és kezdednek művei az egek. Ezek elmúlnak, te pedig megmaradsz; és mind, miként a ruha, elavulnak, és miként az öltözetet, változtatod azokat, és elváltoznak; te pedig ugyanaz vagy, és éveid nem fogynak el.

Átvonulásra. (Zs. 97, 3, 2.) A föld határai mind látják Istenünknek szabadítását: ujjongjatok az Istennek, országok mind. *℣.* Megismertette az Úr az ő szabadítását: megmutatta a nemzetek előtt igazságát.

Alleluja, alleluja! *℣.* Felragyogott előttünk ez a szent nap: jöjjetek népek és imádjátok az Urat, mert ma nagy világosság szállt a földre. Alleluja!

et ipse erit mihi in filium? Et cum iterum introducit primogénitum in orbem terrae, dicit: Et adorant eum omnes Angeli Dei. Et ad Angelos quidem dicit: Qui facit Angelos suos spiritus, et ministros suos flammam ignis. Ad Filium autem: Thronus tuus, Deus, in saeculum saeculi: virga aequitatis, virga regni tui. Dillexisti iustitiam, et odisti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo exultationis prae participibus tuis. Et: Tu in principio, Domine, terram fundasti: et opera manuum tuarum sunt caeli. Ipsi peribunt, tu autem permanebis; et omnes ut vestimentum veterascent: et velut amictum mutabis eos, et mutabuntur: tu autem idem ipse es, et anni tui non deficient.

Graduale. (Ps. 97, 3 et 2.) Vidérunt omnes fines terrae salutem Dei nostri: jubilante Deo omnis terra. *℣.* Notum fecit Dominus salutem suam: ante conspectum gentium revelavit iustitiam suam.

Allelúja, allelúja. *℣.* Dies sanctificatus illuxit nobis: venite gentes, et adorante Dominum: quia hodie descendit lux magna super terram. Allelúja.

A szent evangélium a mai szentmisében ugyanaz, mint a rendes utolsó evangélium. (Lásd a szentmise állandó részében, 585. l.)

Felajánlásra. (Zs. 88, 12 és 15.) Tied az ég és tied a föld: te alkottad a földkerekséget és mindent, ami rajta vagyon: igazság és jog királyi széked alapja.

Csendes imádság. Felajánlott áldozati adományainkat, Urunk, szenteld meg Egyszülötted új születése által: és minket tisztíts meg bűneink szennyétől. Ugyanazon.

Offertorium. (Psal. 88, 12 et 15.) Tui sunt caeli, et tua est terra: orbem terrarum, et plenitudinem ejus tu fundásti: justitia et judicium praepratio sedis tuae.

Secreta. Obláta, Dómine, múnera, nova Unigéniti tui Nativitáte sanctifica: nosque a peccatorum nostrorum maculis emúnda. Per eúdem Dóminum nostrum Jesum Christum.

Prefáció a karácsonyi, 561. l.

Áldozásra. (Zs. 97, 3.) A föld határai mind látják Istenünknek szabadítását.

Áldozás utáni imádság. Engedd, kérünk, mindenható Isten, hogy miként a világnak ma született Megváltója, a mi Istenben való újjászületésünknek szerzője, hasonlóképpen ugyan ő legyen halhatatlanságunk osztogatója is: Ki veled.

Communio. (Ps. 97, 3.) Vidérunt omnes fines terrae salutáre Dei nostri.

Postcommunio. Praesta, quaesumus, omnipotens Deus: ut natus hódie Salvátor mundi, sicut divinae nobis generatiónis est auctor; ita et immortalitatis sit ipse largitor: Qui tecum vivit et regnat in unitate.

Mivel az utolsó evangéliumra rendelt állandó részletet ma már hallottuk a szentmisében, azért ma egy más szakaszt olvastat fel az Egyház: hogy mint jöttek Jézus imáadására a napkeleti bölcsek. (Lásd a vízkereszt napi misében, 145. l.)

KARÁCSONY NYOLCADA.

A Karácsony nyolcada eltér más ünnepek nyolcadától, mert nem az ünnepről szólnak a misék, hanem más-más szentről. A valószínű magyarázat, hogy az első három ünnep régibb eredetű, mint maga a Karácsony. Így pl. december 26-ika valószínű, hogy Szent István vértanúságának az évfordulója. És Szent Jánost is, testvérével, Szent Jakabbal együtt már régen megünnepelték ezen a napon keleten. Később kapcsolatot kerestek ezen ünnepek és karácsony között és a nyolcad elején ünnepelt szenteket a kis Jézus kísérőinek nevezték (comites Christi). Közülük az első

kettő az őskereszténység két ideális szentjét: a vértanút és a szűzet ünnepl. Szent Bernát pedig azt mondja, hogy három vértanút ünnepel az Egyház. Az első, Szent István, vértanu volt valóságban is, meg akaratával is (*facto et voluntate*); a második, Szent János, csak akaratával, de még az olajbafőzéstől és a valódi vértanuhaláltól megóvta az Isten (*non facto, sed voluntate*). A harmadik, az aprószentek serege, valósággal vértanu volt, de akarata ellenére (*facto, sed non voluntate*).

December 26: Szent István első vértanu.

(Stációstemplom: Szent István temploma a Mons Coeliuson.)

Szent István a hét első diákonus egyike. Legelőször szenvedett vértanúságot Krisztusért, mint a szentlecke leírja. Ünnepe nem előre elgondolt terv szerint, hanem a történeti fejlődés szerint került Karácsony második napjára. De az isteni gondviselésnek tanítása rejlik ebben számunkra, mely sokszor a látszólagos véletlenekben nyilvánul meg. Mintha csak arra készítené elő, hogy Krisztus követésének útja a vértanúság útja. Vegyük fel keresztünket és legyünk készek vérünk hullásával is megmutatni a betlehemi kisded iránt való szeretetünket, akkor leszünk az ő igazi követői.

Bevonulásra. (Zs. 118, 23, 86, 23.)

Msszeültek a fejedelmek és ellenem szóltak: s a gonoszok üldöztek engem: segíts meg, Uram, Istenem, mert szolgád megismerte igazságodat. (Zs. u. a. 1.) Boldogok, akiknek útja szeplőtelen, kik az Úr törvénye szerint járnak. *V.* Dicsőség.

Könyörgés. Add meg nekünk, kérünk, Urunk, hogy kövessük, amit tisztelünk, és így megtanuljuk ellenségeinket is szeretni, mert annak születését ünnepeljük, aki üldözőiért is tudta kérni a mi Urunkat, Jézus Krisztust, a te Fiaidat: Ki veled.

Introitus. (Ps. 118, 23, 86 et 23.)

Sedérunt principes, et adversum me loquebatur: et iniqui persecuti sunt me: adjuva me, Dómine Deus meus, quia servus tuus exercebatur in tuis justificatióibus (Ps. ibid., 1). Beáti immaculáti in via, qui ámbulant in lege Dómini. *V.* Glória Patri.

Orátio. Da nobis, quaesumus, Dómine, imitari quod colimus: ut discamus et inimicos diligere; quia ejus natalitia celebrámus, qui novit étiam pro persecutoribus exoráre Dóminum nostrum Jesum Christum Fílium tuum: Qui tecum vivit et regnat.

(2. könyörgés: megemlékezés karácsonyról, 111. 1.)